

Oborové skupiny

číslo 21 / zima 2018

Prvky ECVET v projektech podporovaných programem Erasmus+

Odborný seminář s tímto názvem organizovalo Koordinační centrum pro ECVET (NÚV) společně s Úřadem vlády a Domem zahraniční spolupráce (DZS). Semináře se zúčastnili zástupci Úřadu vlády, MŠMT, MPSV, krajských úřadů, Unie školských asociací, zaměstnavatelů, středních a vyšších odborných škol, expertů ECVET, DZS a NÚV.

Cílem semináře bylo ukázat zahraniční mobility jako významnou a atraktivní součást počáteční odborné přípravy žáků a diskutovat o možnostech dlouhodobých mobilit, které od roku 2018 podporuje Evropská komise v programu Erasmus+ prostřednictvím nové aktivity ErasmusPro. Významné místo v programu tak měly i příklady dobré praxe středních a vyšších odborných škol ze zajišťování a realizace stáží – včetně upozornění na obtíže a překážky, které školy musejí překonávat při vysílání svých žáků na pobyty v délce 3–12 měsíců. Zároveň se diskutovaly i jiné možnosti financování než prostřednictvím Erasmus+.

Prvky ECVET v projektech programu Erasmus+

Pavlaína Kroužková krátce zmínila aktivity DZS a představila program Erasmus+ i dlouhodobé mobility ErasmusPro. Mimo jiné seznámila účastníky i s rozpočtem programu Erasmus+ pro Českou republiku a s počty žáků a pracovníků vyjíždějících na stáže v rámci projektů mobility v odborném vzdělávání a přípravě. Uvedla, že ve Výzvě 2018 vyjede na stáž celkem 3 932 žáků a 127 pracovníků. Mezi nejčastější obory účastníků projektů mobility přitom patří hotelnictví, restaurátérství a catering a obchod, administrativa a právo.

V souvislosti s aktivitou ErasmusPro bylo dále uvedeno:

- jedná se o dlouhodobé mobility žáků v délce trvání od 3 do 12 měsíců,
- oprávněnými účastníky jsou žáci středních odborných škol a učilišť a vyšších odborných škol s trvalým pobytem v zemi vysílající organizace a čerství absolventi (do jednoho roku po ukončení školy),
- přínosem pro žáky je rozvoj odborných a jazykových dovedností, usnadnění přechodu ze školy do pracovního prostředí, připravenost na profesní i geografickou mobilitu na trhu práce, rozvoj obecných měkkých dovedností, posílení schopnosti přizpůsobit se novým výzvám a rozvoj komunikačních dovedností,
- pro organizace je ErasmusPro impulzem pro inovace a vylepšení výukových metod a materiálů, mají možnost většího zapojení do spolupráce se zahraničními podniky a organizacemi odborného vzdělávání a přípravy a rozvíjení metod pro přenos znalostí a dovedností,
- v rámci aktivity ErasmusPro může žadatel požádat o předvýjezdovou plánovací návštěvu, na kterou vyjíždí pracovník, který organizuje dlouhodobé mobility ErasmusPro.

Zajímavou informací bylo i to, že ve Výzvě 2018 bylo schváleno 209 dlouhodobých mobilit z požadovaných 402. Nejčastější destinací v rámci aktivity ErasmusPro je Velká Británie a Irsko a typickou délkou pro tyto mobility jsou 3 měsíce.

Helena Slivková prezentovala Evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET) v souvislosti s dlouhodobými mobilitami ErasmusPro. Představila národní tým expertů ECVET a vývoj využívání systému ECVET v projektech mobility v průběhu let – ve *Výzvě 2018* již 100 % schválených projektů využívá ECVET.

Dále zdůraznila přípravu stáže, která spočívá především ve výběru vhodného partnera, vypracování *jednotky výsledků učení (JVU)* ve spolupráci s partnerem a určení osob pro hodnocení stážistů. Důraz by přitom měl být kladen na komunikaci mezi organizacemi a na vypracování dokumentů *Memorandum o porozumění a Smlouva o učení*.

Stejně jako u krátkodobých mobilit je stěžejním dokumentem JVU. Obsahová struktura jednotek není pro dlouhodobé mobility odlišná – každá jednotka by měla mít výstižný název, obsahovat kód a název profesní kvalifikace, k níž se její obsah vztahuje, atd.

Při vymezování jednotek je důležité zaměřit se na formulaci výsledků učení, na jejich srozumitelnost a konkrétnost.

Pro stáž v délce 3–5 měsíců by měla být vytvořena asi jedna jednotka na každý měsíc. V případě stáží v délce 6–12 měsíců se doporučuje vytvořit 3–4 rozsáhlejší jednotky s orientací na profesní kvalifikaci, obsahující výsledky učení, jejichž získání vyžaduje delší dobu. Proces hodnocení je stejný jako u krátkodobých mobilit – hodnocení provádí pověřená osoba z přijímající organizace do hodnotícího záznamu, který je přílohou JVU. Záznam ohodnocených výsledků učení je uveden v dokumentu Europass mobilita. Vysílající organizace žáka již znovu nepřezkoušuje!

Proces validace a uznávání výsledků učení se také nemění. Vysílající organizace by měla ve své závěrečné zprávě projektu popsat způsob validace výsledků stáží a uvést, jak byly výsledky učení uznány (např. zahrnutí do klasifikace, splnění povinné praxe nebo udělení známky z odborného předmětu/jazyka; u absolventů prostřednictvím certifikátu nebo Europass mobility). Dále je třeba uvést časový harmonogram a identifikovat osoby podílející se na uznávání.

Zkušenosti získané při vytváření a realizaci projektů

Dlouhodobé mobility přispívají ke zvýšení prestiže a konkurenceschopnosti školy

[VOŠ, OA, SPgŠ a SZŠ v Mostě](#) je příspěvkovou organizací a páteřní školou Ústeckého kraje.

Projektovou činnost realizuje od roku 2000. Za uplynulé období jsme spolupracovali se 17 evropskými partnery a vyslali 253 účastníků stáží. V roce 2016 získala škola ocenění kvality své projektové činnosti, certifikát VET Charter, který chápeme jako závazek budování a udržení kvality naší práce v projektech. Video, ve kterém hovoří někteří účastníci projektů, můžete zhlédnout na tomto odkazu: <https://youtu.be/w0czUtJ9WmM>

Škola má řadu dlouholetých partnerů. Příkladem za všechny je saská instituce *Lebenshilfewerk Annaberg, e. V.*, která pracuje s mentálně postiženými klienty.

Dlouhodobé mobility jednoznačně přispívají ke zkvalitnění vzdělávání a ke zvýšení prestiže a konkurenceschopnosti školy. Hodnotíme je jako vysoce efektivní, neboť postavení účastníků na trhu práce je po absolvování dlouhodobé stáže velmi dobré.

Stáže výrazně přispívají k odbornému růstu a osobnostnímu zrání účastníků. Zájem žáků a studentů závisí na motivaci. Osvědčil se nám postup, kdy z programu Erasmus+ organizujeme přednášky s odborníky z Evropy, které zveme právě z institucí, s nimiž spolupracujeme v oblasti stáží. Přednáška zaujme žáky a studenty natolik, že je velkou motivací pro studium a iniciuje následný zájem o stáž v této instituci.

Hodnocení stáže probíhá vždy ve spolupráci s partnerem, účastníkem a projektovým týmem. Pro hodnocení postupně zavádíme ECVET. Při hodnocení a plánování stáží využíváme schéma SWOT analýzy. Hodnotíme silné stránky, mezi něž bezesporu patří kvalitní partnerství, a rovněž slabé stránky, především klesající počet žáků a studentů, kteří se učí německý jazyk.

*Jitka Hašková a Hana Lisá,
VOŠ, OA, SPgŠ a SZŠ Most*

Výjezdy do zahraničí jsou pro školu prioritou

Soukromá hotelová škola Bukaschool s. r. o. se zaměřuje na výjezdy svých žáků a absolventů do zahraničí již od svého vzniku v 90. letech, tedy dlouho předtím, než Česká republika vstoupila do Evropské unie. Management školy budoval v rámci zahraničních aktivit spolupráci s významnými obchodními partnery v oblasti hotelnictví a cestovního ruchu. Díky tomu dnes žáci a absolventi školy mohou vyjždět na několikaměsíční stáže, přičemž jsou zabezpečeny i jejich všeobecně vzdělávací potřeby směřující k úspěšnému složení (státní) maturitní zkoušky. Jde zejména o on-line přístup k vytvořeným studijním materiálům, využívání vzdělávacích webů doporučených vyučujícím a o možnost konzultovat učivo přímo s vyučujícím pro-

střednictvím sociálních sítí či komunikačních aplikací.

Nástroje hodnocení žáků během stáže si škola vytvořila sama, tak, aby co nejlépe a hlavně co nejjednodušeji fungovaly a aby žáci dostudovali v řádném termínu po absolvování čtyřletého studijního cyklu.

Škola má za sebou realizaci projektů Leonardo da Vinci, Erasmus+ i Comenius.

Více informací naleznete na www.bukaschool.cz, na facebooku a instagramu školy.

Karel Singer,
Soukromá hotelová škola Bukaschool s. r. o.

Naše zkušenosti mohou inspirovat

[VOŠ, SPŠ a SOŠ Podskalská 10, Praha 2](#) existuje ve své současné podobě od roku 2007. Vznikla v průběhu dvou optimalizací ze tří subjektů a nabízí 13 studijních oborů.

Projekty Erasmus+ jsou neodmyslitelnou součástí naší odborné přípravy od roku 2016. Třebaže nemáme letitou zkušenost, troufáme si tvrdit, že můžeme inspirovat.

V rámci dlouhodobých stáží letos realizujeme dvě tříměsíční a jednu sedmiměsíční mobilitu studentů 3. ročníku oboru *Personální řízení a Účetnictví a finance* v Portugalsku a tři čtyřměsíční mobility absolventů SPŠ potravinářských oborů v Itálii.

Dlouhodobé mobility jsou již ve fázi příprav projektu šity na míru konkrétním účastníkům, tak aby plně odpovídaly jejich potřebám a budoucímu zaměření.

Během přípravy je dojednána náplň práce a jsou sestaveny jednotky výsledků učení ECVET podle potřeb hostitelských organizací a školy. Bereme v úvahu potřeby studentů 3. ročníku VOŠ, pro které je připraven individuální studijní plán. Požadavek na zapracování výstupů stáže do jejich absolventských prací je nutnou podmínkou stáže. Absolventy SPŠ hostí řemeslné pekárny, zaměřující se na design dortů a regionální speciality, a minipivovar, kde má náš absolvent možnost inspirovat se novými recepturami a postupy.

Dlouhodobé mobility vnímáme jako velmi přínosné a přesvědčili jsme se, že v kombinaci s krátkodobými mobilitami jsou přínosem pro studenty a absolventy, pro zvýšení atraktivity školy, odborného studia i pro zvýšení povědomí o kvalitě českých pracovníků.

Michaela Bennett,
VOŠ, SPŠ a SOŠ Podskalská 10, Praha 2

„Začátek pro mě nebyl vůbec lehký, největší problémy jsem pocít'ovala při komunikaci. Hned první týden jsem dostala velký úkol – starat se o klientku Jessicu, která trpí vzácnou nemocí. Nikdy jsem takovou odpovědnost nenesla a měla jsem strach, abych jí neublížila. Všichni ale byli moc milí a nápomocní, když jsem se na ně obrátila. Ač jsem se tohoto úkolu bála, byla jsem nakonec moc ráda, že mě před něj postavili, protože mi pomohl rychle se sžít s klientkou, jejími kamarády a nakonec celým kolektivem a rázem bylo vše jednodušší. Naučila jsem se být odvážnější a nebála jsem se komunikovat, i když někdy k tomu byly potřeby ruce a nohy!

Stáž v zahraničí mě naučila být více samostatná a umět se rozhodovat. Zjistila jsem, že se v cizí zemi s trochou snahy domluví a zároveň tak mohu poznat nové lidi, novou kulturu. Stáž mě naučila být více otevřená, pozitivní, empatická a také se snažím více naslouchat lidem. Poznala jsem fungování sociálních

služeb i jinde než v České republice, které je velmi odlišné. Práce v chráněných dílnách v Německu je pro mnohé klienty smyslem života. Pracovat musí všichni, ale největším překvapením byl fakt, že se všichni do práce moc těší a každého práce baví. Jsou se svými kamarády, práce je prokládána odpočinkovými aktivitami, terapiemi, vycházkami. Práce je rozložena mezi více lidí, tudíž není potřeba se stresovat, že by se nějaký úkol nesplnil včas. S takovým chováním a takovými postupy jsem se u nás nesetkala, byly pro mě nové a líbily se mi. Už jen atmosféra byla každý den moc příjemná, člověk má radost, že může být součástí takového kolektivu. Stáž splnila moje očekávání, kdybych mohla, jela bych zase!“

Těmito slovy hodnotí svou zkušenost účastnice stáže v instituci Lebenshilfewerk Annaberg, (VOŠ, OA, SPgŠ a SZŠ Most, Erasmus +, dvě absolventky VOŠ, 10 měsíců, 2015 až 2016).

Další možnosti podpory projektů mobility

Martina Kaňáková představila některé evropské iniciativy s cílem ukázat, že existuje řada dokumentů, které se mobilit výslovně týkají a kladou důraz také na zajišťování kvality.

Rada EU v **Závěrech o mobilitě mladých lidí** v roce 2008 vyzvala, aby studium v zahraničí nebylo výjimkou, ale postupně pravidlem pro všechny mladé Evropany. **Zelená kniha Podpora mobility mladých lidí ve vzdělávání** z r. 2009 uvádí, že by mobilita měla být spojena s konkrétními vzdělávacími výstupy a měla by vést k získání kvalifikace, kreditů a/nebo odborné zkušenosti.

Doporučení Rady z června 2011 nazvané **Mládež v pohybu** v bodě Kvalita mobility ve vzdělávání apeluje na členské země, aby využívaly stávající charty kvality (např. Evropskou chartu kvality mobility), podporovaly záruku kvality u všech aspektů mobility, dialog a jednoznačná ujednání mezi vysílající a hostitelskou institucí, podporovaly uznávání získaných vědomostí, dovedností a schopností, ale také mechanismy zpětné vazby po období mobility s cílem zajistit vysokou kvalitu takové zkušenosti.

Zpráva „**Program Erasmus+ a další nástroje na podporu mobility v oblasti odborného vzdělávání a přípravy – celoživotní pojetí učení**“ z března 2016 vyzývá k přijetí opatření ke zlepšení programů mobility v oblasti odborného vzdělávání a přípravy, tak aby z hlediska kvalifikace, uznávání a obsahu byly pro všechny

účastníky přínosem, a vyzývá k zavedení norem kvality učňovského vzdělávání.

Doporučení o **Evropském rámci pro kvalitní a efektivní učňovskou přípravu** z května 2018 obsahuje celkem 14 kritérií pro studijní, pracovní a rámcové podmínky. Kritérium nazvané Flexibilní vzdělávací dráhy a mobilita uvádí, že by se měla postupně prosazovat nadnárodní mobilita učňů, buď na pracovištích, nebo v institucích vzdělávání a odborné přípravy.

Zástupci MŠMT a MPSV prezentovali možnosti podpory projektů mobilit z prostředků strukturálních fondů, konkrétně OP VVV pro počáteční vzdělávání a OPZ pro celoživotní učení.

Marta Stará zasadila podporu mobility žáků do kontextu vývoje odborného vzdělávání a Pavel Hradecký zdůraznil, že jde o jednu z priorit vlády, která je uvedena i v programovém prohlášení.

Závěr

Průběh semináře prokázal, že dlouhodobá mobilita může být nesporně prostředkem, s jehož využitím si mohou žáci škol osvojit nadstandardní dovednosti, zejména pokud je řízení kvality stáže spojeno s možnostmi, které poskytuje evropský nástroj ECVET.

Mezi zmíněné benefity patří vyšší prestiž školy díky cílené práci s absolventy a současně i využití sítě absolventů v různých destinacích, možnost více zohlednit individuální potřeby účastníků stáže, týmovou práci učitelů při definování obsahu stáže, výhodnost delší stáže také pro přijímající partnery a dále pak možnost zpracovat v zahraničí i absolventskou práci na VOŠ. Mobilitě a zejména té dlouhodobé musí být nakloněno vedení školy i celý pedagogický sbor.

Mezi identifikované překážky patří potřeba zajistit pojištění žáků, které již musí zahrnovat také pracovní právní vztah v zahraničí, dále pak přerušení všeobecné přípravy ve škole, zejména u žáků maturitních oborů, kteří tvoří zhruba 2/3 všech účastníků, a/nebo udržitelnost stáží po skončení projektu či motivování žáků, ale i učitelů z hlediska účasti na mobilitách.

Je zřejmé, že ačkoliv benefity mobilit zatím převažují nad překážkami, tak dlouhodobé mobility v počátečním středoškolském odborném vzdělávání v ČR v současné době, podobně jako v jiných členských zemích EU, v masivním počtu realizovány nejsou, a v budoucnu zřejmě ani nebudou.